

Metso popsii harsupuuta

Kolmen vuoden kikka tuottaa keinotekoisesti sopivia herkkuhakomapuuta.

TEKSTI: HIA SJÖBLÖM | KUVAT: HANNU HUTTU

Metso viihtyy havupuumetsän suojassa. Lumisena talvena se pysyttelee hengissä popsimalla männynneulasia. Hakomapuut ovat sille elintärkeitä.

Metso kyllä tietää, mitä se tahtoo syödä. Kaikki männynneulaset eivät kelpaa.

– Näyttää siltä, että metsolle käyvät talviravinnoksi parhaiten hieinan vahingoittuneen männyn neulaset. Ne ovat juuri niitä, missä on vähiten haitta-aineita, projektipäällikkö **Arto Marjakangas** Suomen riistakeskuksesta sanoo.

Samaa asiaa puhuu metsästystä ja riistanhoitoa ikänsä harrastanut harjavaltalainen **Tarmo Mäntymäki**.

– Metsokantaa on onnistuttu pitämään vahvana ”hoitamalla” hakomapuuta. Metsäkoneen vaurioittamia mäntyjä on jäänyt metsolle syötäväksi. Sopivasti käsitellyistä männynistä tulee metsokelpoista ruokaa muutamassa vuodessa, Mäntymäki sanoo.

Metsot ruokailevat talvisin toki nuorissakin mäntymetsissä, mutta

vanhojen puiden neulaset näyttävät maistuvimmilta. Marjakangas sanoo, että puunkaatohommissa kannattaa pitää silmät avoinna ja säästää metsoille sopivat puut kannanhoitomielessä.

– Hakomapuut erottaa muista, kun etsiskelee niiden alla olevia metson jälkiä ja jätöksiä. Hyvä hakomapuuta on harsuinen. Metsot ovat napsineet parhaat neulaset oksista. Herkulliset hakomapuut kannattaa jättää metsokannan turvaajiksi.

– Niiden ympärille voi jättää pysyvän säästöpuuryhmiä. Kun puita on enemmän, ne tarjoavat ravinnon lisäksi suojaa metsoille.

Mäntymäki on vuosikymmenten mittaisen metsästysharrastuksensa aikana huolestunut siitä, että juuri näitä vanhoja, vaurioituneita ja metsolle maistuvia hakomapuuta ei ole.

– Monet metsänomistajat ovat kaataneet huonokuntoisilta näyttäviä hakomispuita esimerkiksi polttopuiksi.

Kolmen vuoden homma

Mäntymäki sanoo, että kolmessa vuodessa voidaan keinotekoisesti

tuottaa hyviä hakomismäntyjä lähes mistä tahansa männystä.

– Mutta se vaatii kaihinkoneen. Samalla kun metsään rakennetaan vaikkapa puunkorjuuta varten tie tai tehdään ojituksia, hoidetaan metsoille hyvä ruokapuuta.

Homma tapahtuu ajamalla koneella kiinni männynrunkoon ja koukkaisemalla rungon vierestä runsaan metrin monttu. Samalla katkotaan puun juuret yhdeltä puolelta puuta. Männyn pääjuurta ei saa vahingoittaa.

Metsolle maistuvat vanhojen puiden neulaset.

Kesäisin metso syö versoja ja lehtiä ja kesän edetessä mustikoi- ta ja puolukoita. Syystalvella pak- kasan puraistua havuja se alkaa hakoa männyn neulasia. Vanha metso poimii vain parhaat neula- set, eli ne joissa on vähiten haitta- aineita.

– Kaivuutähteet palautetaan montun täytteeksi. Parin kolmen vuoden kuluttua metso löytää huonovointiselta näyttävän hakomispuun ja ryhtyy popsimaan sen maistuvia neulasia.

Mäntymäki sanoo, että keinote- koisten hakomispuiden tuloksista ei ole tieteellistä näyttöä.

– Siitä on vain käytännön koke- mus.

– Pienistäkin suonlaitamännys- tä, joiden juuret ovat vahingoit- tuneet, on tullut metson herkkuj- a. Tuntuu, että juuri vahingoit- taneet juuret ovat se juju. Puu ei jaksa

tuottaa syönninestoaineita, ja metso hoksaa sen.

Mäntymäki korostaa myös sitä, että hakomispuita pitää olla yli met- son tarpeen ja kertoo panneensa merkille, että kun esimerkiksi hauk- ka on karkottanut metson syömä- puustaan, kestää vähintään toista viikkoa ennen kuin metso palaa tu- tuille apajille.

– Sinä aikana metson täytyy löy- tää ruokaa ja suojaa jostakin muualta.

Mustikkaa ja tilaa

Pelkät hakomapuut eivät metsokan- taa yksinään pelasta, Arto Marja-

kangas muistuttaa. Metso tarvitsee ison soidinalueen. Tilanne on hie- man parantunut, kun yhtenäisten metsäalueiden koko on kasvanut 1960- ja 1970-lukujen yli-innokkait- ten ojitusten jäljiltä.

– Tärkeää on myös riistatiheik- köjen säilyttäminen. Etenkin poi- kaset syövät niissä viihtyviä hyön- teisiä, mutta myös marjoja. Lisäksi mustikkavarvikot tarjoavat tarpeel- lista suojaa metsoille ja etenkin poi- kueille.

Marjakangas toteaa myös metso- kannan viime vuosina vahvistuneen ja nousseen pohjalukemista. ■